

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія:

ЮРИСПРУДЕНЦІЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 38

Одеса
2019

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України
відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 326 від 04.04.2018 р.

Серію засновано у 2010 р.

Засновник – Міжнародний гуманітарний університет

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету
протокол № 6 від 21.05.2019 р.

Видавнича рада:

С. В. Ківалов, акад. АПН і НАПрН України, д-р юрид. наук, проф. – голова ради; **А. Ф. Крижановський**, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф. – заступник голови ради; **С. А. Андронаті**, акад. НАН України; **О. М. Головченко**, д-р екон. наук, проф.; **Д. А. Зайцев**, д-р техн. наук, проф.; **М. З. Згуровський**, акад. НАН України, д-р тех. наук, проф.; **М. П. Коваленко**, д-р фіз.-мат. наук, проф.; **В. А. Кухаренко**, д-р філол. наук, проф.; **Я. В. Лупій**, народний артист України; **Г. П. Пекліна**, д-р мед. наук, проф.

Головний редактор – д-р юрид. наук, проф., член-кореспондент НАПрН України, Заслужений діяч науки і техніки України **А. Ф. Крижановський**

Заступник головного редактора серії – д-р. юрид. наук, проф., завідувач кафедри теорії та історії держави і права **Н. М. Крестовська**

Редакційна колегія серії «Юриспруденція»:

К. В. Белякова, д-р юрид. наук, проф. (Польща); **В. В. Дудченко**, д-р юрид. наук, проф., Заслужений юрист України; **К. В. Горобець**, канд. юрид. наук (Нідерланди); **В. М. Дрьомін**, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф.; **Т. С. Ківалова**, д-р юрид. наук, проф., Заслужений юрист України; **О. С. Кізлова**, д-р. юрид. наук, проф.; **О. О. Подобний**, д-р юрид. наук, проф.; **В. О. Туляков**, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф., Заслужений діяч науки і техніки; **Є. О. Харитонов**, д-р юрид. наук, проф.; **Г. І. Чанишева**, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф.; **Mark Weston Janis William F.**, Starr Professor of Law (США); **Р. М. Жамієва**, канд. юрид. наук (Казахстан); **Є. М. Цибуленко**, проф. (Естонія).

Повне або часткове передрукування матеріалів, виданих у збірнику
«Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету»,
допускається лише з письмового дозволу редакції.

При передрукуванні матеріалів посилання на
«Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету» обов'язкове.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 16818-5490Р від 10.06.2010

Адреса редакції:

Міжнародний гуманітарний університет
вул. Фонтанська дорога 33, каб. 402, м. Одеса, 65009, Україна,
Телефон: +38 099 269 70 67, www.vestnik-pravo.mgu.od.ua

© Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.

Серія: «Юриспруденція», 2019

© Міжнародний гуманітарний університет, 2019

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

<i>Бабанін С. В.</i> ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	4
<i>Купіна Л. Ф.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НОРМ ТРУДОВОГО ПРАВА.....	7
<i>Грецук Г. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУДАМИ ЗАСОБІВ ДОКАЗУВАННЯ ПРИ ВИРІШЕННІ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ.....	11
<i>Радзілевич Д. А.</i> РЕЛІГІЯ ТА ПРАВОВИЙ ПОРЯДОК У РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ (ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ).....	14

КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

<i>Салей М. І.</i> КОНСТИТУЦІЙНА ПРАВОСВІДОМІСТЬ У МЕХАНІЗМІ ДІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ.....	20
<i>Баранов С. О.</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.....	23
<i>Олійник А. Ю.</i> КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ СВОБОДИ ОСОБИ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ.....	28
<i>Косяк Н. В.</i> СУДОВЕ РІШЕННЯ ТА РІШЕННЯ СУДУ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ.....	32

АДМІНІСТРАТИВНЕ, ФІНАНСОВЕ, ПОДАТКОВЕ ПРАВО

<i>Мельник С. М.</i> ВІЙСЬКОВЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	38
<i>Шахов С. В.</i> ІСТОРИЧНИЙ ПІДХІД У ПАРАДИГМІ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ ФЕНОМЕНУ ЕФЕКТИВНОСТІ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	41
<i>Романюк У. В.</i> АНАЛІЗ СТАНУ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ВИЛУЧЕНИМ МИТНИЦЯМИ ДФС УКРАЇНИ.....	45
<i>Коваленко А. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПРАВА.....	50
<i>Сирота А. І.</i> НОВАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТУ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	54
<i>Сидоренко В. В., Новак Я. В., Півторак М. В.</i> ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.....	58
<i>Дракохруст Т. В.</i> СУБ'ЄКТИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: СПЕЦИФІКА ЇХ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ.....	62
<i>Книш С. В.</i> ПОНЯТТЯ ОБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ.....	67
<i>Томчук О. В.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	71

*Романюк У. В.,**кандидат юридичних наук,**науковий співробітник відділу дослідження митних зобов'язань**Науково-дослідного центру митної справи**Науково-дослідного інституту фіскальної політики**Університету державної фіскальної служби України*

АНАЛІЗ СТАНУ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ, ВИЛУЧЕНИМ МИТНИЦЯМИ ДФС УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена питанням аналізу розпорядження майном, вилученим митницями ДФС внаслідок порушення митних правил. У статті із використанням наукових методів аналізу, синтезу, статистичного аналізу, правового аналізу, графічного та табличного методів висвітлено сучасний стан справ у сфері розпорядження майном, вилученим митницями ДФС.

Вивчення емпіричної бази, яку склали нормативно-правові акти, що регулюють суспільно-правові відносини щодо розпорядження майном, вилученим митницями ДФС, та статистичні дані ДФС України дало можливість вивчити стан розпорядження майном, вилученим митницями ДФС внаслідок порушення митних правил, конфіскованого, а також безхазяйного майна, майна, залишеного в зоні митного контролю, майна, поміщеного у митний режим відмови на користь держави.

З'ясовано, що основними проблемами у досліджуваній сфері є: перевищення обсягу товарів і валютних цінностей, що повертаються за рішенням суду власнику, над обсягами їх конфіскації; зменшення обсягів зарахування коштів до Державного бюджету органами державної виконавчої служби від реалізації вилученого митницями конфіскованого майна; накопичення майна, що переходить у власність держави, внаслідок розпорядження цим майном із власної згоди (явної чи неявної) їх власника, а також внаслідок його неліквідності, специфіки ввезення; залежність ефективності процесів обліку, зберігання, оцінки вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митний режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, та розпорядження ним.

Ключові слова: Державна фіскальна служба, митниці ДФС, порушення митних правил, майно, вилучене митницями ДФС, розпорядження майном, вилученим митницями ДФС.

Постановка проблеми. Серед нагальних проблемних питань, які сьогодні доводиться вирішувати митницям ДФС України, особливе місце займає запобігання та протидія порушенням митних правил (далі – ПМП). Про значні прогресуючі масштаби даної проблеми промовисто свідчать статистичні дані ДФС, відповідно до котрих у 2018 р. митницями виявлено 48 876 ПМП із вартістю предметів правопорушень на суму майже 3,4 млрд грн, кількість складених протоколів про ПМП, порівняно з 2017 р., збільшилась на 51%, а вартість предметів правопорушення – у 2 рази.

Середня вартість предметів правопорушення у одній справі збільшилась на 41% та склала 70 тис. грн [1]. Митниці ДФС

докладають чимало зусиль до подолання проблеми ПМП, застосовуючи санкції, що охоплюють і вилучення майна, що є предметом ПМП. Однак, зважаючи на динаміку вартості вилучених митними органами товарів і транспортних засобів, незаконно переміщених через митний кордон України (408,3 млн грн у 2016 р., 516,7 млн грн у 2017 р., 3,4 млрд грн – у 2018 р.), очевидним залишається факт існування та збільшення масштабів названої проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розпорядження майном, вилученим митницями ДФС знайшли своє відображення у працях вітчизняних науковців. Так, Д. Дубицький здійснив аналіз економічного ефекту від процесу розпорядження майном, що перейшло у власність держави, та запропонував шляхи його підвищення [2]. Л. Бабенк та А. Крилова зосередили увагу на проблемах та напрямках удосконалення процесу вилучення майна у разі ПМП [3]. Ю. Горященко, С. Кравченко дослідили окремі аспекти вилучення майна, що є предметом ПМП, у контексті аналізу митного контролю та його статистичного забезпечення [4]. Попри широку амплітуду наукових розвідок з окресленої проблематики, не достатньо дослідженим залишається аналітичний аспект стану розпорядження майном, вилученим митницями ДФС, що й певним чином обумовлює актуальність даної статті.

Постановка завдання. Метою статті є здійснення аналізу стану розпорядження майном, вилученим митницями ДФС, задля виявлення основних перешкод та проблем у цій площині митної справи.

Викладення основного матеріалу. ДФС відповідно до покладених на неї завдань проводить облік, зберігання, оцінку вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митний режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий та розпорядження ним, а також здійснює у випадках, передбачених законом, провадження у справах про ПМП та у справах про адміністративні правопорушення [5].

Відповідно до частини першої статті 511 Митного кодексу України [6] (далі – МК України) товари – безпосередні предмети ПМП та відповідні документи, необхідні як докази у справі про ПМП, можуть тимчасово вилучатися. Так, протягом 2016–2018 рр. митницями внаслідок ПМП вилучено та оприбутковано на склади митниць майно на загальну суму 1612,5 млн грн (Табл. 1). При цьому, основну питому вагу вартості вилучених товарів у 2018 р. склали засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби і пов'язані з транспортом пристрої та обладнання (240,7 млн грн або 35,0%); машини, обладнання

та механізми; електротехнічне обладнання; їх частини; звукозаписувальна та звуковідтворювальна апаратура, апаратура для запису або відтворення телевізійного зображення і звуку, їх частини та приладдя (202,7 млн грн або 29,5%); готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої та оцет; тютюн та його заміники (55,5 млн грн або 8,1%); продукти рослинного походження (29,3 млн грн або 4,3%); продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості (28,6 млн грн або 4,2%).

Таблиця 1

Обсяги вилученого та оприбуткованого на склади митниці майна

Звітний період	Показник
2018 рік	687,5 млн. грн.
2017 рік	516,7 млн. грн.
2016 рік	408,3 млн. грн.

Складено автором за джерелом [1]

Станом на 21.05.2019 р. передано в реалізацію 29 одиниць вилученого митниці майна (крім конфіскованого), загальною вартістю 88 742,00 грн [7].

Крім того, за ПМП може бути накладено адміністративне стягнення у вигляді конфіскації товарів – безпосередніх предметів ПМП, товарів, що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів ПМП від митного контролю (п. 3 ч. першої ст. 461 МК України). Конфіскація як адміністративне стягнення за ПМП може бути застосована виключно за рішенням суду і полягає у примусовому вилученні зазначених товарів і безоплатній передачі їх у власність держави. Конфіскація товарів застосовується незалежно від того, чи є ці товари власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Упродовж 2016–2018 рр. з урахуванням справ, заведених у минулих роках, судами прийнято рішення про повернення власнику майна, вилученого митниці, на суму 1454,5 млн грн. При цьому загальна вартість вилученого митниці упродовж аналізованого періоду майна склала 1921,8 млн грн, 467,3 млн грн із яких – вартість конфіскованого майна (Табл. 2).

Таблиця 2

Вартість вилученого / конфіскованого / повернутого власнику митниці майна відповідно до судових рішень

Звітний період	Вартість майна	Конфіковано	Повернуто власнику
2018 рік	725,0 млн. грн.	132,0 млн. грн.	593,0 млн. грн.
2017 рік	726,6 млн. грн.	157,4 млн. грн.	569,2 млн. грн.
2016 рік	470,2 млн. грн.	177,9 млн. грн.	292,3 млн. грн.

Складено автором за джерелом [7]

Судами прийнято рішення про конфіскацію валюти та цінностей на суму 135,8 млн грн. (у 2018 р. – 48,9 млн грн.; 2017 р. – 40,3 млн грн.; 2016 р. – 46,6 млн грн.), про повернення власнику – на 184,7 млн грн. (2018 р. – 53,7 млн грн.; 2017 р. – 85,5 млн грн.; 2016 р. – 45,5 млн грн.). Таким чином, протягом щонайменше останніх трьох років зберігалася тенденція щодо перевищення обсягу товарів і валютних цінностей, які повертаються за рішенням суду, над обсягами їх конфіскації.

Порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митниці ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіска-

цію, передачі його органам державної виконавчої служби і розпорядження ним затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26.12.2001 р. № 1724 [8]. Облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання вилученого митниці ДФС майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію покладаються на ці органи. Розпорядження конфіскованим майном відповідно до законодавства здійснюється органами державної виконавчої служби, крім зброї та боєприпасів, культурних цінностей, медикаментів, розпорядження якими не потребує залучення державних виконавців, а регулюється спеціальним законодавством.

Відповідно до ч. першої ст. 541 МК України постановою суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за ПМП у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку. Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень являє собою сукупність дій визначених у Законі України «Про виконавче провадження» [9] органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Механізм передавання вилученого митниці ДФС та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць ДФС і державних виконавців під час здійснення такої діяльності визначається Порядком взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць ДФС під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним, затвердженим наказом Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 23.03.2018 року № 892/5/379, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 26.03.2018 року за № 362/31814 [10]. Цей Порядок врегулює механізм передавання вилученого митниці ДФС та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць ДФС і державних виконавців під час здійснення такої діяльності. Так, для подальшого розпорядження органам державної виконавчої служби упродовж 2016–2018 рр. передано конфісковане майно на суму 409,7 млн грн (Табл. 3).

Таблиця 3

Вартість конфіскованого майна, переданого для подальшого розпорядження органам державної виконавчої служби

Звітний період	Показник
2018 рік	103,8 млн. грн.
2017 рік	134,2 млн. грн.
2016 рік	171,7 млн. грн.

Складено автором за джерелом [1]

При цьому вартість залишків конфіскованого майна, що підлягають передачі органам державної виконавчої служби, станом на 01.01.2019 р. складає 158,4 млн грн. Із неї вартість транспортних засобів – 66,6 млн грн, а обсягів конфіскованої

зброї, медикаментів та культурних цінностей, що не підлягають передачі органам ДВС, – 10,0 млн грн. Таким чином, загальний обсяг залишку конфіскованого майна на складах митниць ДФС станом на 01.01.2019 р. становить 168,4 млн грн (станом на 01.01.2018 р. – 130,0 млн грн; станом на 01.01.2017 р. – 125,4 млн грн). Найбільші залишки конфіскованого майна зберігаються на Закарпатській (35587952,65 грн або 21,09% від загальної вартості), Львівській (25947192,18 грн, що складає 15,38%) та Київській (23208847,05 грн. або 13,5%) митницях.

Реалізація конфіскованого за рішеннями судів майна здійснюється відповідно до Порядку реалізації арештованого майна, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 29.09.2016 р. № 2831/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.09.2016 р. за № 1301/29431 [11], державним підприємством, що належить до сфери управління Міністерства юстиції України та уповноважене, відповідно до законодавства, на здійснення заходів зі створення та супроводження програмного забезпечення системи реалізації арештованого майна, технологічного забезпечення, збереження та захисту даних, що містяться у цій системі, на організацію та проведення електронних торгів та торгів за фіксованою ціною, забезпечення збереження майна.

Аукціони з продажу арештованого майна в Україні сьогодні відбуваються за допомогою системи електронних торгів арештованим майном (СЕТАМ) через мережу Інтернет. Разом із тим, стверджувати про досягнення значного економічного ефекту від запровадження органами державної виконавчої служби системи електронних торгів арештованим майном СЕТАМ в частині реалізації вилученого митницями ДФС та конфіскованого за рішенням суду майна не можна беззаперечно.

За підсумками 2018 р. спостерігається зменшення обсягів зарахування коштів до Державного бюджету органами державної виконавчої служби від реалізації вилученого митницями конфіскованого майна порівняно із 2016–2017 рр. Так, упродовж 2018 р. до Державного бюджету органами державної виконавчої служби

було перераховано кошти від реалізації конфіскованого майна, отриманого від митниць ДФС, на загальну суму 12,0 млн грн, тоді як аналогічний показник у 2017 р. склав 16,1 млн грн, а в 2016 р. – 13,7 млн грн. Порівняно з обсягами переданого органам державної виконавчої служби конфіскованого майна показник надходжень до бюджету за період 2018 р. становить близько 11,6%, тобто до бюджету потрапляє лише близько десяти частини від обсягів конфіскованого митницями майна.

Станом на 01.01.2019 р. залишок вартості майна, що перейшло у власність держави на підставах інших, ніж конфіскація, а саме майна, що не має власника або власник якого не відомий (безхазяйне), та майна, розміщеного у митний режим відмови на користь держави, становить 26,3 млн. грн. (станом на 01.01.2018 р. – 21,5 млн грн; станом на 01.01.2017 р. – 15,1 млн грн). Також митницями обліковується майно, за яким власник не звернувся в установленний строк, на суму 797,7 млн грн (станом на 01.01.2018 р. – 336,0 млн грн) (Рис. 1).

По закінченню строків зберігання митниці набувають підстав здійснити розпорядження ним. Стримуючим фактором у розпорядженні таким майном є те, що це переважно вузькотехнологічне майно, використання котрого може бути здійснено лише його замовниками. Найбільші залишки такого специфічного майна зберігаються: Луганською (ротор газової турбіни M701DAS (AMKGT-TGO-0432) вартістю 293,5 млн грн), Харківською (частини обладнання для керамічної промисловості вартістю 208,9 млн грн) та Одеською (медичний виріб – відео система ендоскопічна об'ємної візуалізації 3DHD, торгівельної марки «VIKING» вартістю 29,4 млн грн) митницями ДФС.

Крім цього, суттєвою частиною залишків майна, що перейшло у власність держави на підставах інших, ніж конфіскація, не можливо здійснити розпорядження через наявність обставин непереборної сили (проведення на сході України операції Об'єднаних сил), зокрема це стосується майна, що обліковується Донецькою митницею ДФС (синхронні двигуни та комплектуючі до них вартістю 64,9 млн грн).

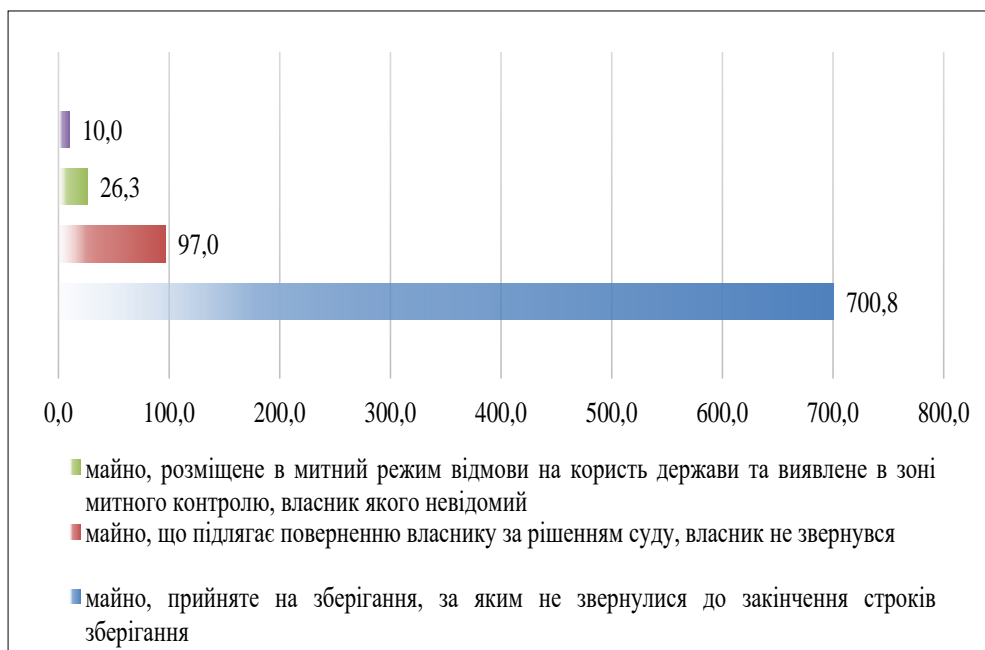

Рис. 1. Обсяги залишків майна, розпорядження котрим мають здійснити митниці ДФС у 2019 р. (млн грн)

Таким чином, основною причиною накопичення іншого майна, що переходить у власність держави або право розпорядження яким набуто із закінченням строків зберігання на складах митниць, є те, що на відміну від конфіскації, цим майном розпоряджаються з власної згоди (явної чи неявної) їх власника, яка проявляється у незверненні за ним протягом відведених строків зберігання на складах митниці, розміщені у митний режим відмови на користь держави або просто залишенні їх у зоні митного контролю.

Як показує практика, у своїй більшості зазначене майно є неліквідним, специфічним, ввезеним під конкретні вузькотехнологічні цілі, що унеможлиблює прогнозування реалізації такого майна.

Знищення, утилізація або промислова переробка майна здійснюється за попередньою оцінкою, проведеною митницею ДФС, згідно з Порядком розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 року № 985 [12]. Розпорядження конфіскованим майном у способи, відмінні від реалізації, здійснюється комісією, порядок утворення та роботи якої визначено зазначеним Порядком.

Обсяги майна, переданого на реалізацію / переробку / утилізацію митницями протягом 2016–2018 рр., становлять 334,2 млн грн. Водночас повернуто з торгівлі не реалізоване майно на суму 154,5 млн грн (з урахуванням обсягів майна, переданого на реалізацію в попередніх періодах).

У 2018 р. обсяги безоплатно переданого майна становлять 2,3 млн грн ((за рішенням Експертно-фондової ради з питань безоплатної передачі вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави) – 746,3 тис. грн; зброя та боєприпаси, передані територіальним органам Національної поліції для організації подальшого розпорядження – 294,4 тис. грн).

Станом на 01.01.2019 р. від органів державної виконавчої служби надійшла інформація про перерахування протягом 2018 р. до Державного бюджету коштів від реалізації майна, конфіскованого за матеріалами митниць ДФС, на загальну суму 12,0 млн грн (протягом 2017 р. – 16,1 млн грн). Крім того, до Державного бюджету зараховані кошти в сумі 0,8 млн грн від стягнення вартості конфіскованого у справах про ПМП майна та реалізації органами державної виконавчої служби майна, яке безпосередньо митницями не вилучалось (протягом 2017 р. – 0,9 млн грн). Обсяги надходження коштів від реалізації митницями швидкокопсувного майна, вилученого у справах про ПМП, та майна, що підлягає поверненню за рішенням суду (власник не звернувся), становлять 0,8 млн. грн. (протягом 2017 р. – 1,9 млн. грн.).

Від реалізації митницями товарів по закінченню термінів зберігання, поміщених у митний режим відмови на користь держави та товарів, котрі були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю і власник яких невідомий, до Держбюджету зараховано кошти на суму 3,4 млн. грн. (протягом 2017 р. – 5,4 млн. грн.). Обсяг зарахованих до Держбюджету валюти та цінностей станом на 01.01.2019 р. склав 44,3 млн. грн. (протягом 2017 р. – 32,5 млн. грн.).

Таким чином, загальний обсяг бюджетних надходжень упродовж 2018 р. за результатами розпорядження товарами, валютою та цінностями, що перейшли у власність держави за порушення митного законодавства, становить 61,3 млн. грн.

Для порівняння, загальний обсяг бюджетних надходжень за результатами розпорядження конфіскованими за ПМП товарами, валютою та цінностями, а також розпорядження такими категоріями майна, що зберігались митницями і на інших підставах перейшли в дохід держави протягом 2017 р., становить 56,8 млн грн.

Таким чином, аналіз показників діяльності ДФС дозволяє дійти висновку про те, що розпорядження майном, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства, залишається дієвим інструментом забезпечення виконання завдань та досягнення надходжень до бюджету. Так, лише протягом січня-березня 2019 р. митницями ДФС виявлено 9,3 тис. ПМП із вартістю предметів правопорушень на суму 611 млн грн. Порівняно з відповідним періодом минулого року вартість предметів правопорушення збільшилася на 30,2%. У 1,4 тис. справ про ПМП тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму 162,8 млн грн. Середня вартість предметів правопорушення склала 117,5 тис. грн. Найпоширенішими є випадки незаконного переміщення через митний кордон продовольчих товарів (табл. 4).

Таблиця 4

Найпоширеніші товари незаконного переміщення через митний кордон

Вид товару	Показник
продовольчі товари	102,2 млн. грн.
промислові товари	32,9 млн. грн.
транспортні засоби	11,3 млн. грн.
валюта	16,7 млн. грн.

Складено автором за джерелом [1]

Безпосередньо митними органами розглянуто майже 8 тис. справ про ПМП. Застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу на суму 276,4 млн грн. До Державного бюджету стягнуто 31,8 млн грн., що на 22,3% більше, ніж за січень-березень 2018 р.. На розгляд до суду митницями передано 1,6 тис. справ про ПМП на суму 965,5 млн грн. За результатами розгляду справ про ПМП судом прийнято рішення про накладення стягнень у вигляді штрафу на суму 127,3 млн грн, що у 2,7 рази більше аналогічного періоду торік, та конфіскації на суму 136,7 млн грн, що у 2,4 рази більше, ніж у січні-березні 2018 р.

Разом з тим, такі надходження до бюджету не можуть визначатися індикативними показниками не зважаючи на їх інформаційний та орієнтуєчий характер. Так, ефективність розпорядження згаданим майном не можна спрогнозувати, а прогнозовані показники не завжди відповідатимуть дійсним обставинам справи, оскільки залежать від різних чинників, як то: 1) дотримання фізичними і юридичними особами митних правил; 2) злагоджена робота митниць ДФС і органів державної виконавчої служби; 3) ліквідність і кон'юнктурність майна; 4) митна інфраструктура (склади митниці, які б передбачали можливість зберігання швидкокопсувних товарів або товарів з особливими умовами зберігання, тощо).

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновки, що розпорядження майном, вилученим митницями ДФС, на сучасному етапі функціонування української держави характеризується такими проблемами, як: 1) стійка тенденція перевищення обсягу товарів і валютних цінностей, що повертаються за

рішенням суду власнику, над обсягами їх конфіскації; 2) зменшення щонайменше упродовж останніх трьох років обсягів зарахування коштів до Державного бюджету органами державної виконавчої служби від реалізації вилученого митниціями конфіскованого майна; 3) накопичення майна, що переходить у власність держави, або право розпорядження яким набуто із закінченням строків зберігання на складах митниць, внаслідок розпорядження цим майном із власної згоди (явної чи неявної) їх власника, а також внаслідок його неліквідності, специфіки ввезення (під конкретні вузькотехнологічні цілі); 4) залежність процесів обліку, зберігання, оцінки вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митний режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, та розпорядження ним, від зовнішніх факторів.

Наявність названих проблем не дозволяє ефективно здійснювати планування макроекономічного розвитку, характеризувати динаміку, структуру та ефективність економіки, і як наслідок – забезпечити ув'язку та збалансованість з іншими показниками розвитку економіки митної складової Державного бюджету.

Література:

1. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf>.
2. Дубицький Д.П., Кравець С.О. Аналіз та шляхи підвищення економічного ефекту від процесу розпорядження майном, що перейшло у власність держави. *Вісник Академії митної служби України. Серія «Економіка»*. 2012, № 1 (47). С. 58-63.
3. Бабенко Л.В., Крилова А.П. Процес вилучення майна у разі порушення митних правил: проблеми та напрямки удосконалення. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018, Випуск 6 (17). С. 622-630.
4. Горященко Ю.Г., Кравченко С.В. Митний контроль Закарпатської митниці та його статистичне забезпечення. *Молодий вчений*. 2017, № 10 (50). С. 847-853.
5. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 21.05.2014 № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF/>.
6. Митний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n3979>.
7. Перелік вилученого митниціями майна (крім конфіскованого), що передане в реалізацію. URL: http://sfs.gov.ua/data/material/000/287/372027/Opubl_kovano_25.01.2019.xlsx.
8. Про порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митниціями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 26.12.2001 № 1724. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1724-2001-%D0%BF>.
9. Про виконавче провадження: Закон України; Перелік від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
10. Про затвердження Порядку взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним: Наказ Міністерства юстиції України; Мінфін України; Порядок, Акт, Форма типового документа, Довідка, Доручення від 23.03.2018 № 892/5/379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0362-18>.
11. Про затвердження Порядку реалізації арештованого майна: Наказ Міністерства юстиції України; Порядок від 29.09.2016 № 2831/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16>.
12. Про затвердження Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 11.07.2002 № 985. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-%D0%BF>.

Romanyuk U. Analysis of status of disposal of property withdrawn by the Customs of SFS of Ukraine

Summary. The article is devoted to issues of analysis of disposal of property withdrawn by the Customs of SFS of Ukraine as a result of Customs Rules Offences. The current status of affairs in the field of disposal of property withdrawn by the Customs of SFS is lighted with the help of scientific methods, such as analysis, synthesis, and statistical analysis, and legal analysis, graphical and tabular methods.

The study of the empirical base, which includes the legal acts regulating social and legal relations regarding the disposal of property, seized by the customs of the SFS, and the statistics of the SFS of Ukraine, made it possible to examine the state of disposal of property seized by the SFS customs as a result of Customs Rules Offences, confiscation, and ownerless property, property left in the zone of customs control, property placed in the customs regime of refusal in favor of the state.

It was found out that the main issues in researched sphere are: excess of volume of goods and currency values returned by the court to the owner, over the amount of their confiscation; reduction of the amount of funds transferred to the State Budget by the bodies of the state executive service from the sale of confiscated property seized by the customs; the accumulation of property that becomes the property of the state, as a result of the disposal of this property on its own consent (explicit or implicit) of their owner, as well as due to its illiquidity, the specifics of import; the dependence of the efficiency of the processes of accounting, storage, evaluation of the seized, accepted for storage, the refusal in the customs regime for the benefit of the state property, as well as property found in the customs control zone, whose owner is unknown, and his disposal, from external factors.

Key words: State Fiscal Service, Customs of SFS, Customs Rules Offences, property seized by customs SFS, Disposal of property seized by Customs of SFS.